

CVIKY PRO PODDŮSTOJNÍKY GRANÁTNICKÉ A ŘADOVÉ **PĚCHOTY**

Když poddůstojníci granátníků vyrukují s puškou i poboční zbraní, ať již na přehlídku, či do jiné služby, mají vždy nasazený bodák. Vyjdou-li ovšem bez pušky, nebo mají-li přímo mužstvu velet, bodáky nasazené nemají a zbraň nesou ve vysokém ponosu (Das Gewehr hoch an die rechte Seiten). Furýři (Fouriers), felčáři (Feldscherers) a furýrní střelci (Fourier Schützen) nenasazují bodák nikdy.

Všechna tempa mají být prováděna zčerstva a s patřičnými pauzami. Když je při přehlídce veleno k počtě zbraň, nebo na rámě zbraň, zvednou tito pušky do vysokého ponosu. Na ostatní povely cvičí spolu s mužstvem a řídí se stejnými zásadami, jako poddůstojníci řadové pěchoty.

Feldvéblové (Feldwäbels) a kaprálové (Corporalen), stejně jako fýřeři (Führers) nosí své halapartny (Kurzgewehrs) a píky (Springstock) na levém rameni a všechny cviky provádí jednotně. Halapartny feldvéblů a kaprálů se od sebe co do tvaru čepele mají lišit, aby bylo možno je od sebe rozeznat. Plocha čepele musí být vždy, ať v poloze na rameni, nebo u nohy, stejně tak při všech pohybech, natočena vpřed, půlměsíc obrácen doleva a plamen doprava.

Je-li při přehlídce veleno k počtě, nebo na rámě zbraň, přenesou poddůstojníci halapartny a píky do vysokého ponosu. Když je veleno k noze zbraň, musí tak provést spolu s mužstvem. Je-li při přehlídce před vypochoďováním veleno na rámě zbraň, uvedou se halapartny a píky do polohy na rámě zbraň. Pokud mužstvo skrývá zbraň před deštěm, má poddůstojník při přehlídce halapartnu u nohy, při přehlídkovém pochodu pak v poloze na rámě zbraň. Mají-li se zbraně při přehlídce odložit, učiní tak poddůstojníci jen v případě, že tato se koná na tvrdém povrchu, či dlažbě, kde není možno halapartny a píky do země zabodnout. Pokud to možné je, poddůstojníci zabodnou své zbraně vedle levé nohy. V bitevním postavení mají poddůstojníci své halapartny a píky vždy ve vysokém ponosu.

Při výcviku, kdy mají velet, stojí poddůstojníci na tři kroky před středem prvního řadu, čelem k mužstvu. Neprovádí však žádné cviky, nýbrž stojí po celou dobu výcviku s halapartnou ve vysokém ponosu. Za pochodu mají halapartny a píky v poloze na rámě zbraň.

Když se má pochodovat a zatáčet po četách (Pelotons), půl, či celých divisionech (halb/ganz Divisions), všichni Feldvéblové a kaprálové na křídlech čet musí neustále dbát, by se řady otáčely vždy vyrovnané a na správném místě, kde se mají otáčet. Za pochodu poddůstojníci rovněž dohlíží na patřičné udržování vyrovnanosti řadů a zástupů a vzdáleností mezi nimi. Stejně tak, aby zbraně byly nesené správně a zadní řady držely s předními vždy stejný krok.

Všechna tempa se zbraní mají provádět zčerstva, správně a s patřičnými pauzami.

Když mají poddůstojníci zavelet, provedou obrat vpravo, nebo vlevo v bok směrem a bokem k mužstvu, jemuž mají velet. Po vykonání povelu se opět obrátí čelem do původního směru. Mají-li velet stráží, nebo podobně,

musejí jako velitelé stát na křídle, vždy jeden krok před prvním řadem. Mají-li u sebe tambora (Tambour), stojí ten taktéž na křídle, zároveň s řadem za velícím. Je-li stráž přidělena coby ochrana štábů, atp., musí velitel dbát na to, aby dům, stan, či vchod zůstal po napochodování stráže po její pravé ruce a on sám se nalézal u vchodu. V táboře se musejí štábní a důstojnické stráže řídit tím, na kterém křídle se post nalézá. Má-li stráž stát na pravém křídle, nastoupí vpravo od stanů, naopak.

Poddůstojníci, s výjimkou výše uvedeného, kdy jsou velitelé stráží, klobouk k pozdravu nesnímají.

Cviky s halapartnou a píkou

Stellung eines Unterofficiers mit geschultertem Kurzgewehr oder Springstock (str. 65, č. 1)

(základní postoj s halapartnou a píkou na rameni)

Poddůstojník drží tělo i hlavu vzpřímeně. Hlava je natočena mírně vpravo. Klobouk je nasazen špicí nad levým okem. Podpatky jsou píd' od sebe. Halapartna se opírá o levé rameno a je nahnuta poněkud nazad. Levá ruka drží ratiště na šířku dlaně nad železnou botkou mezi palcem a ostatními prsty, přičemž loket je napolo ohnut. Hůl je zavěšena na řemínku na pravé straně kabátu na druhém knoflíku od vrchu, dole je zasunuta v sepnutí pravého šosu kabátu. Pravá ruka visí volně u pravého boku.

Výchozí poloha – Schultert das Kurzgewehr

Beim Fuss (str. 65, č. 2)

[bajm fus – k noze zbraň]

1. levá ruka hbitě stáhne halapartnu do napnutého lokte, kam až paže nenuceně dovolí, zároveň pravá ruka uchopí ratiště tak, aby její palec byl ve výši levého oka a loket vodorovně; ratiště je píd' před levým ramenem
2. pravá ruka postaví ratiště na zem vedle levé nohy, zároveň levá ruka přehmátne tak vysoko nad pravou, aby její palec byl ve výši levého oka; levé předloktí je drženo vodorovně
3. pravá ruka se vrátí k pravému boku

Kurzgewehr hoch (str. 66, č. 3)

[kurcgevér hoch – vlevo do vysokého ponosu]

1. levá ruka sjede na ratišti o píd' dolů a zdvihne halapartnu o píd' vzhůru, zároveň pravá ruka uchopí ratiště pod levou, kam až ruka nenuceně dovolí, obě ruce tak drží ratiště píd' před levým ramenem; palec levé ruky je ve výši levého oka

2. pravá ruka zdvihne ratiště vzhůru, zároveň levá ruka přehmátne dolů a uchopí ratiště na šířku dlaně nad železnou botkou tak, že ratiště svírá mezi ukazovákem a prostředníkem, palec je položen vpředu, ostatní prsty jsou přimknuty k ratišti; pravá ruka je před levým ramenem
3. pravá ruka se vrátí k pravému boku

Beim Fuss (str. 66, č. 4)
[bajm fus – k noze zbraň]

1. levá ruka hbitě stáhne halapartnu do napnutého lokte, kam až paže nenuceně dovolí, zároveň pravá ruka uchopí ratiště tak, aby její palec byl ve výši levého oka a loket vodorovně; ratiště je píd před levým ramenem
2. pravá ruka postaví ratiště na zem vedle levé nohy, zároveň levá ruka přehmátne tak vysoko nad pravou, aby její palec byl ve výši levého oka; levé předloktí je vodorovně
3. pravá ruka se vrátí k pravému boku

Schultert (str. 67, č. 5)
[šultrt – na rámě zbraň]

1. levá ruka sjede na ratišti o píd dolů a zdvihne halapartnu o píd vzhůru, zároveň pravá ruka uchopí ratiště pod levou, kam až ruka nenuceně dovolí, obě ruce tak drží ratiště píd před levým ramenem; palec levé ruky je ve výši levého oka
2. pravá ruka zdvihne ratiště vzhůru a položí jej na rameno, zároveň levá ruka přehmátne dolů a uchopí ratiště na šířku dlaně nad železnou botkou mezi palec a ostatní prsty, halapartna je tak opřena o levé rameno a nahnuta poněkud nazad; levý loket je napolo ohnut
3. pravá ruka se vrátí k pravému boku

Kurzgewehr hoch (str. 67, č. 6)
[kurcgevér hoch – zbraň do vysokého ponosu]

1. levá ruka narovná halapartnu do svislé polohy a nechá ji klesnout do napnutého lokte, kam až paže nenuceně dovolí, zároveň pravá ruka uchopí ratiště tak, aby palec byl ve výši levého oka; předloktí je vodorovně; halapartna je držena píd před levým ramenem
2. palec levé ruky přehmátne na ratišti dopředu, zároveň levá ruka uchopí ratiště mezi ukazovák a prostředník, na to pravá ruka opře halapartnu o levé rameno
3. pravá ruka se vrátí k pravému boku

Schultert (str. 68, č. 7)
[šultrt – na rámě zbraň]

1. levá ruka odtáhne ratiště na šířku dlaně od stehna a zdvihne jej o píd vzhůru, zároveň pravá ruka uchopí ratiště tak, aby palec byl ve výši levého oka; předloktí je vodorovně; halapartna je držena píd před levým ramenem

2. palec levé ruky přehmátne na ratišti dozadu, poslední tři prsty se přimknou k ukazováku, pravá ruka sjede o píd' dolů a položí halapartnu na rameno tak, aby ta byla nahnuta poněkud nazad
3. pravá ruka se vrátí k pravému boku

Výchozí poloha – Beim Fuss

Kniet nieder zum Gebett (str. 73, č. 22)

[knýt nýdr cum gebet – kleknout k modlitbě]

1. levá ruka sjede po ratišti dolů, kam až paže nenuceně dovolí
2. poddůstojník zaklekne na levé koleno tak, aby to bylo na úrovni podpatku pravé boty a drží tělo i hlavu zpříma
3. pravá ruka sejme klobouk a položí jej na pravé koleno; tělo i hlava jsou vzpřímeně

Auf vom Gebett (str. 74, č. 23)

[auf fom gebet – vstát z kleku]

1. pravá ruka nasadí klobouk špicí nad levé oko a vrátí se na pravé koleno
2. poddůstojník vstane a zároveň vrátí levou nohu vedle pravé
3. levá ruka vyjede po ratišti vzhůru tak, aby palec levé ruky byl ve výši levého oka

Je-li blátivo, nebo prší, poddůstojník k modlitbě nezaklekává. Nýbrž:

Stellt euch zum Gebett

[šťelt ojch cum gebet – k modlitbě]

1. levá ruka sjede dolů, přibližně na polovinu ratiště
2. levá noha s propnutým kolenem ukročí za pravou, podpatek za podpatek, tělo zpříma
3. pravá ruka smekne klobouk a spustí jej na pravé stehno, kam až ruka nenuceně dovolí; hlava se trochu skloní

Auf vom Gebett

[auf fom gebet]

1. narovná se hlava, pravá ruka nasadí klobouk a vrátí se k pravému boku
2. levá noha se vrátí vedle pravé
3. levá ruka vyjede po ratišti nahoru do takové výšky, aby palec byl ve výši levého oka

Vorwärts niederleget (str. 75, č. 24)
[forvérts nýdrleget – odložit zbraň]

1. levá ruka sjede po ratišti na jeho střed; levá noha nakračuje za botku a pravá ruka se přesune za záda
2. pravá noha nakročí jeden krok vpřed, koleno je napolo ohnuto, levá noha zůstává za botkou, koleno propnuto, poddůstojník se shýbne a levá ruka položí halapartnu na zem
3. poddůstojník se s přinožením pravé nohy narovná, levou nohu vrací vedle pravé a zároveň se levá ruka vrací k levému boku

Erhebt (str. 75, č. 25)
[erhebt – zvednout zbraň]

1. levá noha nakračuje za botku a pravá ruka se přesouvá za záda; levá ruka se otáčí otevřenou dlaní dopředu
2. pravá noha nakročí jeden krok vpřed, koleno je napolo ohnuto, levá noha zůstává za botkou, koleno propnuto, poddůstojník se shýbne a levačka uchopí ratiště v jeho půli
3. poddůstojník se s přinožením pravé nohy narovná, levá ruka vyjíždí po ratišti vzhůru, vztyčeným palcem do úrovně levého oka, zároveň se levá noha vrací vedle pravé, pravá ruka se vrací k pravému boku

Cviky s puškou

Stellung eines Grenadier oder Fuisilier Unterofficiers mit dem Gewehr beim Fuss

(str. 54, č. 1)

(základní postoj s puškou u nohy)

Poddůstojník drží tělo i hlavu vzpřímeně. Hlava je natočena mírně vpravo. Klobouk je nasazen špicí nad levým okem. Podpatky jsou píd' od sebe. Puška je postavena vedle pravé nohy tak, aby špice kolby byla zároveň se špicí pravé boty. Prsty pravé ruky objímají ústí hlavně, přičemž palec je položen při ústí. Levá ruka visí volně u levého boku.

Gewehr hoch (str. 55, č. 2)
[gevér hoch – zbraň do vysokého ponosu]

1. pravá ruka zvedá zbraň do výše tak, aby palec pravé ruky byl na úrovni levého oka, zároveň levá ruka uchopí zbraň v její půli na úrovni opasku, obě ruce drží zbraň na píd' od těla

2. levá ruka zvedá zbraň do výše a přikládá k rameni, zároveň pravá ruka pouští ústí hlavně a přehmatává na krček pažby tak, aby palec ležel shora na lučíku, ukazovák na krčku pažby pod lučíkem a zbylé tři prsty z druhé strany krčku pažby pod kohoutem; obě ruce tlačí zbraň šrouby protizámkové desky ze strany ke stehnu, hlaveň k pravému rameni
3. levá ruka se vrací k levému boku

Verdekt (str. 55, č. 3)

[frdekt – skrýt zbraň před deštěm]

1. levá ruka uchopí zbraň pídř nad zámkem, obě ruce pušku zvedají, otáčí a přenáší na levou stranu lučíkem na pídř od těla tak, aby palec pravé ruky byl položen na šroubu zámkové desky, dolní hrana dlaně levé ruky se dotýkala pera a vztyčený palec levé ruky byl zároveň s levým okem
2. obě ruce umísťují zbraň lučíkem pod levou paži tak, aby ústí hlavně směřovalo šikmo k zemi a kolba za tělem šikmo vzhůru
3. pravá ruka se vrací k pravému boku

Gewehr hoch (str. 55, č. 4)

[gevér hoch – zbraň do vysokého ponosu]

1. pravá ruka přehmátne pod levou paži k protizámkové desce
2. levá ruka zvedá zbraň ústím hlavně vzhůru a přikládá ji lučíkem od těla k pravému rameni, pravá ruka přehmatává dolů a uchopí krček pažby mezi ukazovák a zbylé tři prsty; palec leží shora na lučíku
3. levá ruka se vrací k levému boku

Beim Fuss (str. 58, č. 9)

[bajm fus – k noze zbraň]

1. pravá ruka obejmě krček pažby a zvedá zbraň do výše, zároveň levá ruka uchopí zbraň nad zámkovou deskou tak, aby se malík dotýkal pera a vztyčený palec byl ve výši levého oka; oba lokty jsou nenuceně zvednuty a zbraň je držena na pídř od těla
2. levá ruka spouští zbraň dolů, pravá zároveň přehmatává na ústí hlavně tak, aby vztyčený palec byl na úrovni levého oka
3. levá ruka pouští zbraň a vrací se k levému boku, pravá zároveň přenáší zbraň na pravou stranu a staví ji vedle pravé nohy; pravý loket je nenuceně zvednut

Kniet nieder zum Gebett (str. 58, č. 10)

[knýt nýdr cum gebet – kleknout k modlitbě]

1. pravá ruka sjede po zbrani do její půle
2. poddůstojník zaklekává mírně nazad na pravé koleno, jež se dostává na úroveň podpatku levé boty
3. levá ruka uchopí klobouk, smekne a položí jej na levé koleno; tělo i hlava jsou vzpřímeně/poddůstojník granátníků přiloží levou ruku naplocho zepředu k čepici

Auf vom Gebett (str. 59, č. 11)

[auf fom gebet – vstát z kleku]

1. levačka nasadí klobouk špicí nad levé oko a klesne zpět na levé koleno/levá ruka klesne zpět na levé koleno
2. poddůstojník vstává z kleku a vrací pravou nohu vedle levé, pravá ruka zůstává na středu pušky; levačka se vrací k levému boku
3. pravá ruka vyjede vzhůru a obejmě prsty ústí hlavně, přičemž palec je položen při ústí

Je-li blátivo, k modlitbě se nezaklekává, nýbrž:

Stellt euch zum Gebett

[štelt ojch cum gebet – k modlitbě]

1. pravá ruka sjede po zbrani do její půle
2. pravá noha s propnutým kolenem ukročí krok za levou, podpatek za podpatek, tělo zpřima
3. levá ruka smekne klobouk a spustí jej nad koleno na levé stehno, kam až ruka nenuceně dovolí/poddůstojník granátníků přiloží levou ruku naplocho zepředu k čepici; hlava se trochu skloní

Auf vom Gebett

[auf fom gebet]

1. hlava se zvedne, levá ruka nasadí klobouk a vrací se k levému boku/levá ruka se vrací k levému boku
2. pravá noha se vrací vedle levé
3. pravá ruka vyjede vzhůru a obejmě prsty ústí hlavně, přičemž palec je položen při ústí

*Pokud prší, k modlitbě se nezaklekává a zbraň je v poloze **Verdekt**. Cviky:*

Stellt euch zum Gebett

[štelt ojch cum gebet – k modlitbě]

1. pravá noha s propnutým kolenem ukročí krok za levou, podpatek za podpatek, tělo zpřima
2. pravá ruka uchopí klobouk za přední špicí
3. pravá ruka smekne klobouk a spustí jej nad koleno na pravé stehno, kam až ruka nenuceně dovolí/poddůstojník granátníků přiloží pravou ruku naplocho zepředu k čepici; hlava se trochu skloní

Auf vom Gebett

[auf fom gebet]

1. hlava se zvedne a pravá ruka nasadí klobouk/zůstává na čepici
2. pravá ruka se vrací k pravému boku
3. pravá noha se vrací vedle levé

pozn.:   píď - 19,92 cm
              šířka dlaně - 7,968 cm

- způsob uchopení klobouku - levá ruka uchopí přední roh klobouku tak, aby ukazovák byl v přední špici a ostatní prsty přimknuty po obou stranách zvednutých bočnic -